

Obsah

1 Úvod	13
2 Změny v organismu ženy v průběhu těhotenství	15
2.1 Změny na rodidlech (genitální)	15
2.1.1 Děloha	15
2.1.2 Děložní přívěsky (adnexa)	16
2.1.3 Pochva a vulva	16
2.2 Těhotenské změny extragenitální	17
2.2.1 Mléčná žláza	17
2.2.2 Uropoetický systém	17
2.2.3 Kardiovaskulární systém	17
2.2.4 Krev	18
2.2.5 Respirační systém	18
2.2.6 Gastrointestinální trakt	18
2.2.7 Kůže	19
2.2.8 Funkční a morfológické změny mateřských žláz s vnitřní sekrecí	19
2.2.9 Metabolické změny v těhotenství	20
3 Změny laboratorních hodnot v průběhu těhotenství	22
3.1 Krevní obraz	22
3.2 Hemokoagulační parametry	23
3.3 Biochemické parametry	23
4 Diagnóza těhotenství	25
4.1 Subjektivní pocity a obtíže a klinická pozorování	25
4.2 Biochemický průkaz těhotenství	25
4.3 Ultrazvuk	26

5 Přehled vývoje plodu	27
5.1 Chronologický vývoj plodu	27
5.2 Plodové vejce na konci těhotenství	29
5.3 Placenta	29
5.3.1 Ochranná funkce placenty	30
5.3.2 Nutritivní funkce placenty	30
5.3.3 Sekreční funkce placenty	31
6 Pravidla prenatální péče o fyziologické těhotenství v ČR	33
7 Životospráva těhotné ženy	35
8 Zobrazovací vyšetřovací metody v porodnictví	37
8.1 Ultrazvukové vyšetření (UZ)	37
8.2 Magnetická rezonance (MRI)	38
8.3 Rtg vyšetření	38
8.4 Radioizotopové metody	39
9 Nemoci v přímé souvislosti s těhotenstvím	40
9.1 Rané gestózy	40
9.1.1 Ptyalismus	40
9.1.2 Vomitus matutinus	41
9.1.3 Emesis gravidarum	41
9.1.4 Hyperemesis gravidarum	41
9.2 Preeklampsie	42
9.2.1 Etiopatogeneze	43
9.2.2 Orgánové změny	44
9.2.3 Stanovení diagnózy	46
9.2.4 Léčba	46
9.2.5 Eklampsie	49
9.3 HELLP syndrom	51
9.3.1 Etiologie	51
9.3.2 Symptomy onemocnění	51
9.3.3 Laboratorní vyšetření	52
9.3.4 Orgánová morbidita	52
9.3.5 HELLP syndrom a plod	52
9.3.6 Léčba	53

9.4	Cholestatická hepatóza těhotných	54
9.4.1	Laboratorní nálezy	54
9.4.2	Rizika pro matku a plod	54
9.4.3	Léčba	55
9.5	Akutní těhotenská steatóza jater (morbus Sheehan II)	55
9.5.1	Klinické příznaky	56
9.5.2	Rizika pro plod	56
9.5.3	Léčba	57
10	Nemoci bez přímé souvislosti s těhotenstvím	58
10.1	Hematologické poruchy a nemoci	58
10.1.1	Anemie	58
10.1.2	Trombocytopenie v těhotenství	60
10.1.3	Trombotické mikroangiopatie (TMA)	63
10.1.4	Hemoglobinopatie	66
10.1.5	Hereditární deficity koagulačních faktorů	67
10.1.6	Diseminovaná intravaskulární koagulopatie (DIC)	70
10.1.7	Tromboembolická nemoc (TEN)	73
10.2	Kardiovaskulární onemocnění	79
10.2.1	Diagnóza kardiovaskulárního onemocnění v graviditě	82
10.2.2	Klinická klasifikace srdečních onemocnění	82
10.2.3	Vrozené srdeční vady	83
10.2.4	Komplexní a cyanotické vrozené srdeční vady	83
10.2.5	Primární plicní hypertenze	84
10.2.6	Získané srdeční vady	85
10.2.7	Náhrady srdečních chlopní	86
10.2.8	Poruchy srdečního rytmu	86
10.2.9	Arteriální hypertenze	87
10.2.10	Kardiomyopatie	89
10.2.11	Ischemická choroba srdeční	90
10.2.12	Infekční endokarditis	90
10.3	Onemocnění jater a žlučníku	91
10.3.1	Toxické poškození jater	91
10.3.2	Akutní jaterní selhání	92
10.3.3	Akutní cholecystitis	93

10.3.4	Chronická poškození jater	94
10.3.5	Wilsonova choroba	95
10.3.6	Nádory jater	95
10.3.7	Těhotenství po transplantaci jater	96
10.4	Onemocnění plic v těhotenství	96
10.4.1	Astmoidní bronchitis	96
10.4.2	Cystická fibróza plic	97
10.4.3	Sarkoidóza	98
10.4.4	Tuberkulóza	98
10.5	Endokrinologická onemocnění	99
10.5.1	Diabetes v těhotenství	99
10.5.2	Choroby štítné žlázy	106
10.6	Neurologická onemocnění	106
10.6.1	Epilepsie	106
10.6.2	Roztroušená skleróza (sclerosis multiplex)	108
10.7	Onemocnění ledvin a močových cest	109
10.7.1	Asymptomatická bakteriurie	109
10.7.2	Glomerulonefritis	109
10.7.3	Cystopyelitis a pyelonefritis	109
10.7.4	Hydronefróza	110
10.7.5	Těhotenství po transplantaci ledviny	110
10.8	Onemocnění gastrointestinálního traktu (GIT)	110
10.8.1	Apendicitis	110
10.8.2	Ileus v těhotenství	111
10.8.3	Hernie	112
10.8.4	Morbus Crohn	112
10.8.5	Ulcerózní kolitida	113
10.8.6	Pyrosis	113
10.8.7	Noduli haemorrhoidales	113
10.9	Nemoci kožní	113
10.9.1	Herpes gestationis	113
10.9.2	Impetigo herpetiformis	113
10.10	Autoimunitní nemoci	114
10.10.1	Lupus erythematodes	114
10.11	Infekční nemoci	115
10.11.1	Změny mateřské imunity v průběhu těhotenství	115

10.11.2	Virové infekce	115
10.11.3	Bakteriální infekce	122
10.11.4	Parazitární infekce	126
10.11.5	Cervikální a vaginální infekce	127
10.12	Úrazy	129
11	Návykové látky v těhotenství	131
11.1	Opioidy	132
11.1.1	Prenatální péče	132
11.1.2	Časné důsledky působení opioidních drog na novorozence	133
11.1.3	Pozdní důsledky působení opioidních drog na novorozence	133
11.1.4	Kojení	133
11.2	Stimulační drogy	134
11.2.1	Prenatální péče	134
11.2.2	Časné důsledky působení stimulačních drog na novorozence	134
11.2.3	Pozdní důsledky působení drogy na novorozence	135
11.2.4	Kojení	135
11.3	Kanabinoidy	135
11.3.1	Vliv kanabinoidů na průběh těhotenství, plod a novorozence	135
11.4	Halucinogeny	136
11.4.1	Vliv halucinogenů na průběh těhotenství, plod a novorozence	136
11.5	Benzodiazepiny	137
11.5.1	Vliv benzodiazepinů na průběh těhotenství, plod a novorozence	137
11.6	Barbituráty	137
11.6.1	Vliv barbiturátů na průběh těhotenství, plod a novorozence	138
11.7	Skupina těkavých látek	138
11.8	Alkohol	138
11.8.1	Účinky alkoholu na plod	139
11.8.2	Průběh těhotenství a porodu	139

11.9 Nikotin	140
11.9.1 Průběh těhotenství a vliv na plod	140
11.10 Substituce a léčba závislostí v těhotenství	141
11.10.1 Metadon	142
11.10.2 Buprenorfin (Ravata, Subutex, Suboxon)	143
11.10.3 Nefarmakologické složky substituční terapie	145
11.10.4 Ostatní formy léčby a pomoci drogově závislým v ČR	145
12 Farmakoterapie v průběhu těhotenství a šestinedělí	147
12.1 Specifika farmakoterapie v těhotenství	147
12.2 Posuzování léčebných prostředků z hlediska jejich bezpečnosti	149
12.3 Působení jednotlivých léčebných prostředků	151
12.3.1 Kyselina acetylsalicylová (ASA)	151
12.3.2 Indometacin a ostatní nesteroidní antirevmatika (NSA)	151
12.3.3 Antibiotika	151
12.3.4 Ostatní protiinfekční léčebné prostředky	152
12.3.5 Antikoagulancia	153
12.3.6 Antiepileptika	154
12.3.7 Antihypertenziva	154
12.3.8 Ostatní léky	155
12.4 Praktický průvodce	156
12.4.1 Přehled doporučených léků v těhotenství	156
13 Očkování v těhotenství	158
13.1 Živé virové vakcíny	159
13.1.1 Vakcína proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám	159
13.1.2 Vakcína proti dětské přenosné obrně	159
13.1.3 Vakcína proti žluté zimnici	159
13.1.4 Vakcína proti planým neštovicím	160
13.2 Inaktivované virové vakcíny	160
13.2.1 Vakcína proti virové hepatitidě typu A	160

13.2.2	Vakcína proti virové hepatitidě typu B (HBV)	160
13.2.3	Vakcína proti chřipce	161
13.2.4	Vakcína proti dětské obrně	161
13.2.5	Vakcína proti klíšťové encefalitidě	161
13.2.6	Vakcína proti japonské encefalitidě	161
13.2.7	Vakcína proti vzteklině	161
13.3	Živé bakteriální vakcíny	162
13.3.1	Vakcína proti tuberkulóze	162
13.3.2	Vakcína proti břišnímu tyfu	162
13.4	Inaktivované bakteriální vakcíny	162
13.4.1	Vakcína proti choleře	162
13.4.2	Vakcína proti hemofilovým nálezům	162
13.4.3	Vakcína proti pneumokokové pneumonii	162
13.4.4	Vakcína proti meningokokové meningitidě	163
13.4.5	Vakcína proti břišnímu tyfu	163
13.4.6	Vakcína proti tetanu	163
13.4.7	Vakcína proti záškrtu	163
13.4.8	Vakcína proti dávivému kašli	163
13.5	Vakcinace proti lidským papilomavirům	164
14	Pomoc při porodu mimo zdravotnické zařízení	166
14.1	Porodní doby	166
14.2	Trvání porodních dob	167
14.3	Plodová voda	167
14.4	Chování rodičky	167
14.5	Vedoucí část plodu	168
14.6	Příprava k vlastnímu porodu	169
14.7	Pomoc při vlastním porodu	169
14.8	Komplikace porodu	172
14.9	První ošetření novorozence	177
15	Vybrané patologie v šestinedělí	178
15.1	Krvácení v šestinedělí	178
15.2	Puerperální infekce	179
15.2.1	Infikovaná porodní poranění (perineum, vulva, pochva, laparotomické rány)	180
15.2.2	Endometritis puerperalis	180

15.2.3 Sepsis puerperalis	181
15.3 Cévní komplikace v šestinedělí	181
15.4 Onemocnění prsů v šestinedělí	182
15.4.1 Retentio lactis	182
15.4.2 Poranění bradavek	182
15.4.3 Mastitis puerperalis	182
15.4.4 Zástava laktace	183
15.5 Jiné patologické stavy v šestinedělí	183
15.6 Poruchy psychiky	184
16 Pracovní neschopnost, mateřská dovolená a pracovněprávní ochrana těhotné ženy	185
16.1 Pracovní neschopnost	185
16.2 Mateřská dovolená (MD)	186
16.3 Pracovně-právní ochrana těhotné	187
Literatura	189
Seznam zkratek	195
Rejstřík	198